

**FOGÁSZATI FÉLELEM ÉS SZORONGÁS VIZSGÁLATA
EGYETEMISTÁK KÖRÉBEN**

**EXAMINATION OF DENTAL FEAR AND ANXIETY
AMONG UNIVERSITY STUDENTS**

Balogh Georgina

Szegedi Tudományegyetem Egészségtudományi és Szociális Képzési Kar

Egészségügyi Gondozás és Prevenció szak, Dentálhigiénikus szakirány

III. éves hallgató

FOGÁSZATI FÉLELEM ÉS SZORONGÁS VIZSGÁLATA EGYETEMISTÁK KÖRÉBEN

Összefoglaló

Bevezetés

A fogászati félelem és szorongás igen magas százalékban fordul elő fiatal felnőttek felnőttek körében. A szorongás következtében sokan nem vesznek részt a szükséges fogászati vizsgálatokon és kezeléseken. Bár a fogászati szorongás a nők körében gyakoribb jelenség, de a férfiakat is érinti. Különbség mutatkozik abban is, hogy a tanulmányaik elején levő egyetemisták nagyobb mértékű szorongást mutatnak a fogászati kezeléseik kapcsán, mint a felsőbb éves diákok. Fontos szempont továbbá az, hogy a korábbi tapasztalatok, traumatikus élmények is összefüggésben állnak a fogászati kezeléseken való részvétellel.

Célkitűzés

A vizsgálat célja a fogászati szorongás és félelem mértékének felmérése egyetemista mintán, 300 hallgató bevonásával. Feltételezzük, hogy a nők esetében magasabb szorongásmutatókat mérünk, mint férfiaknál; feltételezzük továbbá, hogy akik a tanulmányaik elején tartanak, azoknak magasabb fogászati félelem értékei lesznek; illetve feltételezzük, hogy a rendszeresen fogorvoshoz járók körében kisebb lesz a fogászati félelem előfordulásának aránya; viszont korábbi fogászati trauma megléte esetén magasabb fogászati félelem és szorongás értékek mérhetők.

Módszer

Internetes kérdőíves adatfelvételt alkalmazunk a fogászati félelem, a fogászati szorongás, illetve az állapot- és vonásszorongás felmérése érdekében.

Kulcsszavak: fogászati, szorongás, félelem, egyetem

EXAMINATION OF DENTAL FEAR AND ANXIETY AMONG UNIVERSITY STUDENTS

Summary

Introduction

Dental fear and anxiety has a high prevalence among young adults. According to the dental anxiety people do not take part on dental examination and treatments. Although dental anxiety is more common among women, it also affects men. University students on their first years are more anxious than students on their upper years in education. In addition, previous traumatic dental experiences are connected to participation on dental examinations.

Objective

The purpose of the study is to examine the dental anxiety and dental fear among 300 university students. We assume that among woman dental anxiety scores would be higher, than mans; we also assume that students at the beginning of their education has higher dental anxiety scores; we hypothesize that students who visit the dentist more regularly will be less anxious, however former traumatic event will be correlated to higher anxiety scores.

Method

Questionnaires will be used via internet to measure dental fear, dental anxiety and state and trait anxiety among university student.

Key words: dental, fear, anxiety, university

Bevezetés

A fogászati félelem és szorongás egy viszonylag gyakori jelenség, amit legtöbbször a gyermekek körében vizsgáltak, hiszen a legintenzívebb félelmi reakciók többnyire 20 éves kor előtt jelentkeznek, majd a későbbi életkorokban csökken ezek erőssége (1). Számos tanulmány erősíti meg azt a megfigyelést, hogy a fogászati kezelések, és az érzéstelenítő eljárások fejlődésének ellenére sem tapasztalható a fogászati félelem csökkenése (2, 3).

Nascimento és munkatársai (2011) által végzett vizsgálatban a vizsgálati minta 23%-ánál azonosítottak fogászati szorongást, amely a nők esetében volt gyakoribb. Az is kiderült a vizsgálatból, hogy 30-39 év közöttiek körében fordult leginkább elő a fogászati szorongás (4). Amennyiben időben korábban azonosíthatnánk a fogászati félelmet és szorongást, akkor gyorsabban megtalálhatnánk a megfelelő stratégiát annak leküzdésére és így a páciensek hamarabb orvoshoz forduljanak. Ezzel rövidebbé válna a kezelési idő és csökkenthetők lennének a szövődmények. A fogászati félelem és szorongás kiküszöbölése nagyban segítené a fogorvosi ellátás hatékonyságát és javíthatja az általános életminőséget (5). A fogászati kezeléseken való részvétel, illetve a fogászati szorongás összefüggését támasztja alá az is, hogy azon személyek körében, akik rendszeresen járnak fogorvoshoz, illetve nem rendelkeznek traumatikus fogászati élménnyel, szignifikánsan alacsonyabb a fogászati félelem mértéke (6).

Fontos szempont lehet az egyetemisták körében az, hogy tanulmányi előmenetelükben hol tartanak. Ali és munkatársai (2015) fogorvostanhallgatók körében végeztek vizsgálatot és arra a következtetésre jutottak, hogy az első és második évfolyamos hallgatók fogászati szorongásának mértéke szignifikánsan magasabb, mint a harmad és negyedéves hallgatók körében (7).

Célkitűzés

Viszonylag kevésbé vizsgált terület a fogászati félelem a fiatal felnőttek körében, így empirikus keresztmetszeti kutatásunkat ebben a korosztályban végezzük. Reprezentatív kutatásunkban arra keressük a választ, hogy milyen okok váltják ki az egyetemi hallgatók körében a fogászati kezelésekhöz kapcsolódó félelmeket, a fogászati szorongást és ezek milyen formában jelennek meg. Hipotéziseink között szerepel, hogy a nők szorongás értékei magasabbak lesznek, mint a férfiaké; feltételezzük, hogy akik a tanulmányaik elején tartanak, azoknak magasabb fogászati félelem értékei lesznek. Feltételezzük, hogy a rendszeresen fogorvoshoz járók körében kisebb lesz a fogászati félelem előfordulásának aránya; viszont akinek van rossz tapasztalata korábbi fogászati traumáról, annak magasabbak lesznek a fogászati félelem és szorongás értékei.

Módszerek

Vizsgálatunkba 300 egyetemi alap- és mesterszakos képzésben résztvevő hallgató bevonását tervezzük. Az adatok felvétele internetes kérdőív formájában történik. Kutatásunkhoz az alapvető demográfiai adatok felvételét követően három kérdőívet alkalmazunk. Elsőként a Fogászati Félelem Kérdőívet (Dental Fear Survey, DFS) (8), amely 20 5 fokú Likert-skálán értékelendő állítást tartalmaz a fogászati beavatkozásokkal kapcsolatosan kialakuló félelem mértékének megállapítására. Második kérdőívként a 4 állítást tartalmazó, 5 fokozatú Likert-skálán értékelendő Fogászati Szorongási Skálát (Dental Anxiety Scale, DAS) (9). Végül pedig a Spielberger-féle Állapot- és vonásszorongás Kérdőívet (Stait-Trait Anxiety Inventory, STAI-T, STAI-S) (10) használjuk, amelynek állapot alskálája (20 állítás) az aktuális szorongás azonosítására, vonás alskálája (20 állítás) pedig az általánosságban fennálló szorongás mérésére szolgál.

Irodalomjegyzék

1. Hällström, T., & Hailing, A. (1984). Prevalence of dentistry phobia and its relation to missing teeth, alveolar bone loss and dental care habits in an urban community sample. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 70(5), 438-446.
2. Corah, N. L. (1969). Development of a dental anxiety scale. *Journal of dental research*, 48(4), 596-596.
3. Corah, N. L., Gale, E. N., & Illig, S. J. (1978). Assessment of a dental anxiety scale. *The Journal of the American Dental Association*, 97(5), 816-819.
4. Nascimento, D. L. D., Araújo, A. C. D. S., Gusmão, E. S., & Cimões, R. (2011). Anxiety and fear of dental treatment among users of public health services. *Oral health & preventive dentistry*, 9(4): 329-337.
5. Galamb, D. és mtsai. (2010). A fogászati félelem mérésének lehetőségei. *Orvostudományi Értesítő*, 2010, 83 (4): 248-251
6. Saatchi, M., Abtahi, M., Mohammadi, G., Mirdamadi, M., & Binandeh, E. S. (2015). The prevalence of dental anxiety and fear in patients referred to Isfahan Dental School, Iran. *Dental research journal*, 12(3), 248.
7. Ali, S., Farooq, I., Khan, S. Q., Moheet, I. A., Al-Jandan, B. A., & Al-Khalifa, K. S. (2015). Self-reported anxiety of dental procedures among dental students and its relation to gender and level of education. *Journal of Taibah University Medical Sciences*, 10(4), 449-453.
8. Fábíán T.K., Handa T., Szabó M., Kelemen P., Kaán B., Fábíán G.: A dental Fear Survey (a "Fogászati félelem kérdőív") magyar fordítása, hazai populáción végzett mérések eredményei. *Fogorv Szle* 1999; 92: 307-315.
9. Fábíán T.K., Kelemen P., Fábíán G.: A Dental Anxiety Scale ("Fogászati szorongás skála") hazai bevezetése. Magyar populáción végzett szorongás-epidemiológiai vizsgálatok. *Fogorv Szle* 1998; 91: 43-52
10. Sipos K., Sipos M.: The development and validation of the Hungarian form of the STAI. In: Spielberger C.D., DiazGuerro R. (eds.): *Cross-cultural Anxiety*, 2. Washington-London, Hemisphere Publishing Corporation. 1978